

Prvá strana obálky:

Rekonštrukcia pochodu triumfátora a rímskych legionárov
podľa basreliéfov z Trajánovho oblúka v Benevente
Repro: J. Sláma

Druhá strana obálky:

Foto a repro: M. Dominová, F. Lašut, J. Sláma

Tretia strana obálky:

Dejiny firiem a firemných značiek

Jablkový počítač

Repro: J. Sláma

Štvrtá strana obálky:

Marián Bovan: Krstné medailóny

Foto: L. Trnka

HISTORICKÁ REVUE

HISTORICKÁ REVUE

populárno-vedecký mesačník o dejinách spoločnosti
Vydáva Ministerstvo školstva, mládeže a športu SR
v Slovenskom pedagogickom nakladateľstve,
vychádza 10x ročne
Adresa redakcie: Bratislava, Sasinkova 5, PSČ 815 60
telefón 645-51

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA

PhDr. Vladimír Segeš (zástupca šéfredaktora)

Lenka Berová

PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Terézia Kostihová

GRAFICKÁ ÚPRAVA

Etela Lemešová

REDAKČNÁ RADA

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.

Pavel Dvořák

PhDr. Ľudovít Haraksim, CSc.

PhDr. Jozef Jablonický, CSc.

PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.

PhDr. Andrej Kopčok, CSc.

Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič

PhDr. Ľubomír Pajtinka

RNDr. Ondrej Pöss, CSc.

PhDr. Michal Slivka

PhDr. Alžběta Sopúšková

PhDr. Dušan Škvarna

Milan Šoka

Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.

PhDr. Ferdinand Uličný, CSc.

Tlačí Těšínská tiskárna, s. p., Český Těšín • Rozširuje Poštovná novinová
služba • Objednávky prijíma každá administrácia PNS, pošta, doručovateľ
a predprátielské strediská • Neobjednané a nevyžiadané rukopisy sa nevra-
cajú • Cena výtlačku 10 Kčs • Index: 91/90 • Devizové konto: 34833 - 59551
- 042 (Všeobecná úverová banka, pobočka Bratislava-mesto) • Rukopisy za-
dané do tlače 30. 1. 1991.

OBSAH

Sila Jupiterových orlov	Juraj Hocman	2-3
Veľká Morava z pohľadu Byzancie	Alexander Avenarius	4-5
Čierny prach na cestách civilizácie	Karol Kulašik	6-7
Tabak, moc a ukrutnosti		8-9
Ako žili poddaní	Mária Kohútová	10-11
Listy z ciest po Slovensku	Ján Tibenský	12-13
Slnko Slavkova	Stanislav Hurčík	14-15
Svetlo múdrosti zo Spišskej Kapituly	Jozef Janek	16-17
Nechceli byť hunkies	Viktor S. Mamatej	18-20
ZO ŽIVOTA HISTORICKÝCH OSOBNOSTÍ		
Juriga — búrlivák v sutane	Marián Hronský	20-22
Veril v genialitu nášho národa	Peter Švorc	22-24
ROZHOVOR		
S Antonom Hrnkom		25
NA SLOVIČKO ...		
doktor Hruška		26

Za zlatým rúnom	Lenka Berová	26-27
Putovanie cisára za cárovnu	Miroslav Daniš	28-29
Džóserova stupňovitá pyramída		29
Malokarpatská popoluška	Michal Šimkovic	30
Okno v gotike	Zuzana Milleová	31
Z HLŤBÍN ARCHÍVOV		
Zbojnícky list Bardejovčanom	Daniela Dvořáková	32-33
HROBY VEĽKÝCH RODÁKOV		
Ján Palárik-Beskydov		33
VY SA PÝTATE, HR ODPOVEDÁ		
Inteligencia v okovách		34-35
GLOSA		
Skúsenosti kolportéra	Peter Maťovčík	35

Vyznamenanie M. R. Štefánika	Pavol Valachovič	36
Gréckokatolíci a spolupatróni Európy		36
Posledné dni Uhorska		37
POVESTI • MÝTY • LEGENDY		
Kráľ Matej na salaši		37
KALEIDOSKOP ZAUJIMAVOSTI		
ZO SLOVNÍKA HISTORIKA		39
Z POŠTOVEJ SCHRÁNKY		40

Prvá strana obálky:

Stredovekí vojaci pri hre s kockami. Detail obrazu A. Woensama Kalvária z roku 1540. Obraz sa nachádza v Múzeu krásnych umení v Budapešti. Repro: H. Bakaljarová

Druhá strana obálky:

Foto: L. Krátky

Repro: H. Bakaljarová

Tretia strana obálky:

Peter Zoričák: Kremnická mincovňa

Foto a repro: Peter Bagi

Štvrtá strana obálky:

Milan Šoka: Pôvab remeselného fortieľu

Foto: L. Trnka

HISTORICKÁ REVUE

populárno-vedecký mesačník o dejinách spoločnosti
Vydáva Ministerstvo školstva, mládeže a športu SR
v Slovenskom pedagogickom nakladateľstve,
Bratislava, Sasinkova 5, telefón 645 51
Adresa redakcie: Bratislava, Sasinkova 5, 815 60
Vychádza 10 x ročne

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš (zástupca šéfredaktora)

Lenka Berová

PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Terézia Kostihová

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Etela Lemešová

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.

PhDr. Justína Beňková

Pavel Dvořák

PhDr. Ľudovít Haraksim, CSc.

PhDr. Jozef Jablonický, CSc.

PhDr. Andrej Kopčok, CSc.

Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič

PhDr. Ľubomír Pajtinka

RNDr. Ondrej Pöss, CSc.

PhDr. Michal Slivka

PhDr. Alžbeta Sopúšková

PhDr. Dušan Škvarna

Milan Šoka

Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.

PhDr. Ferdinand Uličný, CSc.

Tlačia Polygrafické závody Trnava • Rozširuje Poštová novinová služba • (Objednávky prijíma redakcia Historická revue, každá administrácia PNS, pošta, doručovateľ a predplatiteľské strediská) • Neobjednané a nevyžiadané rukopisy sa nevracajú • Cena výtlačku 10 Kčs • Index: 91/90 • Devízové konto: 34833 — — 59551 — 042 (Všeobecná úverová banka, pobočka Bratislava-mesto) • Rukopisy zadané do tlače 28. marca 1991. Prosíme autorov, aby k rukopisom pripojili svoje rodné číslo, potvrdenie o 3% dani a adresu bydliska.

OBSAH

Diktátori a demokrati	
Peter Kuklica	2—3
Perún — pán svätého ohňa	
Josef Růžicka	4—5
Kde stála noha veľmoža	
Alexander Ruttkay	6—7
... a nebesá vydajú dym	
František Pill	7—8
Keď zasiahla náhoda	
Eduard Krekovič	9—10
Hry a vášne „temného“ stredoveku	
Zuzana Krajčírová	10—13
Uchováme habánske Sobotište?	
Martin Stoličný	13
Súdili ich horúcim právom	
Imrich Michnovič	14—16
Evanjelici a slovenská kultúra	
David P. Daniel	16—18
Aká si bola, revolúcia?	
Dušan Škvarna	18—20
Domovina v Karpatoch	
Paul Robert Magocsi	21—23

ZO ŽIVOTA HISTORICKÝCH OSOBNOSTÍ

Obviňovali ho zo zrady	
Pavla Vošahlíkova	23—24
Štefánikova prvá láska	
Vladimír Zuberec	25—26
Zabudnutý slovenský polyglot	
Eduard Nižňanský	26—27

DEJINY A UMENIE

Okno v neskorej gotike	
Zuzana Milleová	28
Ideál dvornej dámy	
Anikó Zsemlyeová	29—30

Z HLBÍN ARCHÍVOV

Hanov kódex	
Daniela Dvořáková	30—31
Kluby priateľov HR	
	31

ROZHOVOR

s Františkom Mikloškom	
	32—33

MEMOÁRE · SPOMIENKY

Hlinkova smrť	
Jozef Janek	33

ANKETA

o spolužití Slovákov a Čechov	
Zachráňte Historickú revue!	34—37
	37

KALEIDOSKOP ZAUJÍMAVOSTÍ	
	38
ZO SLOVNÍKA HISTORIKA	
	39
SLOVO ČITATEĽOV	
	40

Prvá strana obálky:

Detail tabuľovej maľby z oltára Vianočnej predely z Kostola sv. Jakuba v Levoči. Ilustruje článok Sila vianočného mystéria.

Foto: Š. Péchy

Druhá strana obálky:

Foto: A. Mann a archív HR

Tretia strana obálky:

Juraj Bohunský: Voda, lode, námorníci...

Foto: J. Coplák

Štvrtá strana obálky:

Do zimy i na parádu

Text k foto: Zora Mintalová

Foto: Fotoarchív SNM-Etnografické múzeum v Martine
(J. Dérer, I. Grossmann)

HISTORICKÁ REVUE

populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti

Vydáva Vydavateľstvo KLEIO

Adresa redakcie: Bratislava, Sasinkova 5, PSČ 815 60, tel.: 645 51

Vychádza 10-krát do roka.

Toto číslo vyšlo vďaka podpore Ministerstva školstva a vedy SR
a Kultur Kontakt-u pri Ministerstve osvetly a kultúry vo Viedni

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš (zástupca šéfredaktora)

Lenka Berová

PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Terézia Kostihová

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Etela Lemešová

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc., PhDr. Justína Beňková, Pavel Dvořák, PhDr. Ľudovít Haraksim, CSc., PhDr. Bohuslav Hlava, CSc., PhDr. Jozef Jablonický, CSc., PhDr. Vojtech Kopčan, CSc., PhDr. Andrej Kopčok, CSc., Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič, PhDr. Ľubomír Pajtinka, RNDr. Ondrej Pöss, CSc., PhDr. Michal Slivka, CSc., PhDr. Alžbeta Sopúšková, PhDr. Dušan Škvarna, Milan Šoka, Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc., Doc. PhDr. Ferdinand Uličný, CSc.

Technické spracovanie: GTS, SAPAC Bratislava ● Rozširuje PNS ● Objednávky prijíma PNS prostredníctvom redakcie Historickéj revue ● Neobjednané rukopisy sa nevracajú ● Cena výtlačku 10 Kčs ● Index: 91/90 ● Korunové konto 2623001770, Tatra banka, Vajanského nábr. 5, Bratislava ● Rukopisy zadané do tlače 25. novembra 1992

OBSAH

Ako čítať z kúska kosti

Milan F. Pospíšil

2-3

Tajná kronika Mongolov

Eva Juríková

4-6

Tragika zlatého triangu

Miloslav Stingl

6-8

Krvavý snem v Ónode

Mária Kohútová

8-10

Piava, rieka krutá...

Marián Hronský

10-12

Kriesil národnú ideu

Anna Magdolenová

12-13

Malá dohoda v pohnutej dobe

Bohumila Ferenčuhová

14-15

Prvé výstrely veľkej vojny v Afrike

Eduard Čejka

16-18

Ponižujúca lekcia prezidentovi

Karel Richter

18-20

Intervaly času ľudstva

Andrej Ferko

20-21

ĽUDIA A DOBA**Zakladateľ modernej komeniológie**

(J. Kvačala)

František Hýbl

22

Posledný fašistický diktátor (A. Salazar)

Ladislav Švihran

23-24

Timko a krásna Angelika

Stanislav Hurčík

24

DEJINY A UMENIE**Sila vianočného mystéria**

Mária Novotná

25-26

GLOSA**Ako rozbiť vajíčko?**

Ján Minich

26

Z DEJÍN MYSLENIA**Filozofia ako záchranný pás**

(P. Teilhard de Chardin)

Teodor Münz

27-28

ROZHOVOR**s Miloslavom Okálom****Bohatí zostali za oceánom**

Elena Jakešová

29-30

MEMOÁRE • SPOMIENKY**Na cisárskom dvore**

31

MALÁ KLENOTNICA SLOV

Jana Skladaná

31

Z HLBN ARCHÍVOV**Dve listiny Karola IV. o bratislavskej vine**

Daniela Dvořáková

32

Rómovia a Vysoké Tatry

Zuzana Kollárová

33

KALEIDOSKOP ZAUJÍMAVOSTÍ**Krížovka**

34

ZO SLOVNÍKA HISTORIKA

35

O NAŠICH AUTOROCH

36

OBSAH III. ROČNÍKA HR

37-39

HLASY A OHLASY

40

Prvá strana obálky:

Martin Benka - Cestami nádeje (z roku 1947)

Druhá strana obálky:

J. Sedlák, T. Kostihová, archív HR

Tretia strana obálky:

V náročných a prevratných zmenách (Benzinol, reklama)

Štvrtá strana obálky:

Slovakofarma Hlohovec (reklama)

HISTORICKÁ REVUE

populárno-vedecký časopis
o dejinách spoločnosti
Vydáva Vydavateľstvo KLEIO
Adresa redakcie: Bratislava,
Sasinkova 5, PSČ 815 60,
tel.: 645 51
Vychádza 10-krát do roka

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš
(zástupca šéfredaktora)
Lenka Berová
PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Terézia Kostihová

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

ARTTYPO

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.,
PhDr. Justína Beňková,
Pavel Dvořák,
PhDr. Ľudovít Haraksim, CSc.,
PhDr. Bohuslav Hlava, CSc.,
PhDr. Jozef Jablonický, CSc.,
PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.,
PhDr. Andrej Kopčok, CSc.,
Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič,
PhDr. Ľubomír Pajtinka,
RNDr. Ondrej Pöss, CSc.,
PhDr. Michal Slivka, CSc.,
PhDr. Alžbeta Sopúšková,
PhDr. Dušan Škvarna,
Milan Šoka,
Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.,
Doc. PhDr. Ferdinand Uličný, CSc.

Rozširuje PNS ● Objednávky prijíma PNS a ARS prostredníctvom redakcie
Historickej revue ● Neobjednané rukopisy sa nevracajú ● Cena výtlačku
14 Kčs ● Index: 91/90 ● Korunové konto: 2623001770, Tatra banka, Vajanského nábr. 5, Bratislava ● Rukopisy zadané do tlače 11. decembra 1992

OBSAH

Lud z ďalekých stepí	Vojtech Kopčan	2-3
Magistrála lemovaná pokladmi	Bohuš Klein	4
Záhadne bínske valy	Alojz Habovštiak	5-6
Ženské drámy a uhorský trón	Daniela Dvořáková	6-8
Čierny deň na Bielej hore	Dušan Uhlíř	8-9
Zlato na Slovensku	Marián Samuel	10-12
Komu patri Masaryk?	Pavel Kachnič	12-14
Vojaci bez generálov	Pavol Šimunič	14-16
V zovretí dravých susedov	Ladislav Deák	16-18
Prezident medzi mantinelmi	Michal Kolář	18-20
Sateliti - vlastné deti totality	Edita Ivaničková	20-21
Kvet, ktorý nebol zašľapnutý	Fraňo Ruttkay	22-23
Nekorunovaný kráľ Francúzska	Jan Halada	24-25

Z DEJÍN MYŠLENIA

Egoizmus človeka a vznešenosť prírody	Zuzana Palovičová	26-27
Niet dymu bez ohňa	Bohuslav Hlava	27

DEJINY A UMENIE

Vdýchol život olovu	Jozef Lenhart	28-29
----------------------------	---------------	-------

ROZHOVOR

s Jeanom Imbertom	30-31
--------------------------	-------

Z HLBIN ARCHÍVOV

Hodnota falošnej listiny	Ján Lukačka	31-32
Odev dávnych Keltov	Peter Múdry	32

REPORTÁŽ

Za bránou Malej pevnosti	Katarína Hradská	33
Posol nebeských božstiev	Ján Komorovský	34

MALÁ KLENOTNICA SLOV

Čo sa stalo u vás doma?	Jana Skladaná	35
Zvyky štiavnických akademikov	Miroslav Kamenický	36

KALEIDOŠKOP ZAUJÍMAVOSTÍ

KRÍŽOVKA	38
-----------------	----

Anektody o mocných	38
---------------------------	----

ZO SLOVNÍKA HISTORIKA	39
------------------------------	----

O NAŠICH AUTOROCH	39
--------------------------	----

HLASY A OHŁASY	40
-----------------------	----

Prvá strana obálky:
Ukážky stredovekého brnenia z knihy Arma defensiva
z Vydavateľstva Slovart
Druhá strana obálky:
Archív redakcie
Tretia strana obálky:
Jozef Záhorský: Čarovná vôňa podnikania (reklama)
Štvrtá strana obálky:
Historické pohľadnice z čitateľskej súťaže HR

populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti

HISTORICKÁ REVUE

Vydáva Vydavateľstvo KLEIO

Adresa redakcie: Bratislava,
Račianska 71,
(VÚZ)
PSČ 832 59,
☎ 2796142, 2796718

Vychádza 10-krát do roka

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš (zástupca šéfredaktora)
Lenka Berová
PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Terézia Kostihová

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

ART TYPO

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.,
PhDr. Justína Beňková,
Pavel Dvořák,

PhDr. Ľudovít Haraksim, CSc.,
PhDr. Bohuslav Hlava, CSc.,
PhDr. Jozef Jablonický, CSc.,
PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.,
PhDr. Andrej Kopčok, CSc.,
Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič,

PhDr. Ľubomír Pajtinka,
RNDr. Ondrej Pöss, CSc.,
PhDr. Michal Slivka, CSc.,
PhDr. Alžbeta Sopúšková,
PhDr. Dušan Škvarna,
Milan Šoka,

Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.,
Doc. PhDr. Ferdinand Uličný, CSc.

Tlač: Komárňanské tlačiarne spol. s r. o. • Rozširuje PNS • Ob-
jednávky prijíma PNS a RS prostredníctvom redakcie Historické revue
• Neobjednané rukopisy sa nevracajú • Cena výtlačku 14,- Kčs •
Index: 91/90 • Korunové konto: 2623001770, Tatra banka, Vajanského
nábr. 5, Bratislava • Rukopisy zadané do tlače 16. februára 1993

OBSAH

Mauzóleum – div sveta	Xénia Celnarová	2-3
Po zániku Samovej ríše	Ján Steinhübel	3-5
Lesk a bieda rytierstva	Vincent Mucska	5-7
Keď sa povie „Gerlach“	Ladislav Vrteľ	6
Osud vzácneho klenotu	Milan Vároš	7-9
Príčinou smrti arzén?	Stanislav Hurčík	9-11
Priateľstvo medzi Einsteinom a Stodolom	Ondrej Pöss	11-12
Na čom stroskotal plán federálnej únie?	Bohumila Ferenčuhová	13-14
Druhá vojna slovenskej armády	Pavel Šimunič	15-16
Cirkev v podmienkach konfrontácie	Peter Mulík	17-19
Muselo sa Česko-Slovensko rozdeliť?	Jan Rychlík	19-20

EUDIA A DOBA

„Učiteľ celého Uhorska“	Imrich Michnovič	21-22
--------------------------------	------------------	-------

ANKETA

Moc, morálka, história		22-24
-------------------------------	--	-------

ROZHOVOR

s Bohuslavom Novotným		25-26
------------------------------	--	-------

NA SLOVÍČKO

s Jurajom Hegerom		26
--------------------------	--	----

Z DEJÍN MYŠLENIA

Možnosť absolútnej lásky	Ondrej Mészáros	26-28
---------------------------------	-----------------	-------

DEJINY A UMENIE

Estetika pre techniku	Jozef Kollár	28-30
Náš ľudský brat Ahasver	Milan Zelinka	30
Dejiny skryté v názvoch obcí (2)	Rudolf Krajčovič	30-32

Z HLBIN ARCHÍVOV

Kódex stredovekých kázní	Daniela Dvořáková	32-33
---------------------------------	-------------------	-------

NÁZORY • POLEMIKY

Ako sa Masaryk Slovákom stal	Michal Gáfrik	33-34
O reslovakizácii trochu inak	František Cséfalvay	34
Prví slovenskí olympionici	Igor Machajdík	35
AIDS nie je nový mor		36

KALEIDOSKOP Zaujímavostí

MALÁ KLENOTNICA SLOV	Jana Skladaná	38
-----------------------------	---------------	----

KRÍŽOVKA

		38
--	--	----

ZO SLOVNÍKA HISTORIKÁ

		39
--	--	----

O NAŠICH AUTOROCH

		39
--	--	----

HLASY OHLASY

		40
--	--	----

Prvá strana obálky:

Dobová ilustrácia zo 17. storočia k Rozprávkam Tisíc a jednej noci sa vzťahuje k článku Jána Paulinyho Tajomstvo Šahrazádiných rozprávok.

Druhá strana obálky:

Štefan Péchy a archív redakcie

Tretia strana obálky:

Značka Chemlon – pojem v textilnom priemysle (reklama)

Štvrtá strana obálky:

Slovnaft – výrobný program (reklama)

populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti

HISTORICKÁ REVUE

Vydáva Vydavateľstvo KLEIÓ

Adresa redakcie: Bratislava,
Račianska 71,
(VÚZ)
PSČ 832 59,
☎ 2796 142
☎ 2796 718

Vychádza 10-krát do roka s podporou Ministerstva školstva a vedy SR

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš
(zástupca šéfredaktora)
Lenka Berová
PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Terézia Kostihová

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mgr. Ľubomír Sládeček

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.,
PhDr. Justína Beňková,
Pavel Dvořák,
PhDr. Ľudovít Haraksim, CSc.,
PhDr. Bohuslav Hlava, CSc.,
PhDr. Jozef Jablonický, DrSc.,
PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.,
PhDr. Andrej Kopčok, CSc.,
Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič,
PhDr. Ľubomír Pajtínka,
RNDr. Ondrej Pöss, CSc.,
PhDr. Michal Slivka, CSc.,
PhDr. Alžbeta Sopúšková,
PhDr. Dušan Škvarna,
Mgr. Milan Šoka,
Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.,
Doc. PhDr. Ferdinand Uličný, DrSc.

Tlač: Komárňanské tlačiarne spol. s r. o. • Rozširuje PNS • Objednávky prijíma PNS a RS prostredníctvom redakcie Historickéj revue • Neobjednané rukopisy sa nevracajú • Cena výtlačku 14,- Sk • Index: 91/90 • Korunové konto: 2623001770, Tatra banka, Vajanského nábr. 5, Bratislava • Rukopis zadaný do tlače 16. marca 1993

Tento časopis výtvarne a technicky pripravilo:

ART TYPO
GRAPHIC DESIGN

Art Typo Riazanská 87, 831 02 Bratislava

☎ 07/ 25 55 84

OBSAH

Tajomstvo Šahrazádiných rozprávok	
Ján Pauliny	2-3
Frankovia, Slovania a Avari	
Ján Steinhübel	4-5
Tri desaťročia Mateja Korvína	
Július Sopko	6-7
Móric Beňovský - kráľ Madagaskaru	
František Sedlák	8-10
Uhorská federatívna republika	
Jozef Šimonič	10-11
Pred prahom národnej svojbytnosti	
Ján Bodnár	12-13
Oho! ho! - znelo našimi horami	
Marián Hronský	13-15
Krvavá hranica na Dunajci	
Ivan Chalupecký	15-16
Vojna bez víťaza	
Jozef Genzor	17-19

LUDIA A DOBA

Lekár v službách múzea (Ján Petrikovich)	
Marta Turzová	19

ROZHOVOR

s V. Plachou a J. Hlavicovou	20-21
Tancujúca špiónka	21

Z DEJÍN MYŠLENIA

Človek egoista	
Ondrej Mészáros	22-23

DEJINY A UMENIE

Stroskotanci života	
Ľubomír Podušel	23-25

Z HLŤBÍN ARCHÍVOV

Unikátny rotulus z Levoče	
František Zifčák	25-26

ČO SA STALO U NÁS DOMA

Imrich Jesenský	26-27
-----------------	-------

MAĽÁ KLENOTNICA SLOV

Jana Skladaná	27
---------------	----

Dejiny skryté v názvoch obcí (3)

Rudolf Krajčovič	28-29
------------------	-------

VY SA PÝTATE, NAŠI AUTORI ODPOVEDAJÚ

Smelí muži v SAS	
Ivan Bogdan	29

Macedónsko	
Konštantín Palkovič	30
Železné srdce	
Olga Danglová	31
Keď širokému nedali prednosť	
Pavol Petruš	32
Kultúrne pašeráctvo?	
Karol Hodas	33-34

NÁZORY & POLEMIKY

K diablom, čo strašili čertom	
Július Bartl	34
Filmári sprístupňujú históriu	35

DOZNÁMKA

Neničme si pamiatky	
Michal Ščasný	35
Dobré slovo o našej revue	
A zaduneli prvé smeče	36
Igor Machajdík	36

KALEIDOSKOP ZAUJÍMAVOSTÍ

	37
--	----

KRÍŽOVKA

Ponúkame zájazdy do miest	38
----------------------------------	----

ZO SLOVNÍKA HISTORIKA

	39
--	----

O NAŠICH AUTOROCH

	39
--	----

HLASY A OHĽASY

	40
--	----

Prvá strana obálky:

Obraz Babylonskej veže od Pietra Bruegela z roku 1569 ilustruje článok Blahoslava Hruška Symbol nádhery i hriechu

Druhá strana obálky:

Foto: Vladimír Turčan a archív redakcie

Tretia strana obálky:

Biele zlato zo Solivaru (reklama)

Štvrtá strana obálky:

Palma (reklama)

populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti

HISTORICKÁ REVUE

Vydáva Vydavateľstvo KLEIÓ

Adresa redakcie: Historická revue
Račianska 71 (VÚZ)
832 59 Bratislava
☎ 07/2796 142
☎ 07/2796 718

Vychádza 10-krát do roka s podporou Ministerstva školstva a vedy SR

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš
(zástupca šéfredaktora)
Lenka Berová
PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Terézia Zelenská

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mgr. Lubomír Sládeček

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.,
PhDr. Justína Beňková,
Pavel Dvořák,
PhDr. Ludovít Haraksím, CSc.,
PhDr. Bohuslav Hlava, CSc.,
PhDr. Jozef Jablonický, DrSc.,
PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.,
PhDr. Andrej Kopčok, CSc.,
Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič,
PhDr. Lubomír Pajtinka,
RNDr. Ondrej Pöss, CSc.,
PhDr. Michal Slivka, CSc.,
PhDr. Alžbeta Sopúšková,
PhDr. Dušan Škvarna,
Mgr. Milan Šoka,
Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.,
Doc. PhDr. Ferdinand Ullčný, DrSc.

Tlač: Komárňanské tlačiarne spol. s r. o. • Rozširuje PNS • Objednávky prijíma PNS a RS prostredníctvom redakcie Historickéj revue • Neobjednané rukopisy sa nevracajú • Cena výtlačku 14,- Sk • Index: 91/90 • Korunové konto: 2623001770, Tatra banka, Vajanského náb. 5, Bratislava • Rukopis zadaný do tlače 16. apríla 1993

Tento časopis výtvarne a technicky pripravilo:

ART TYPO
GRAPHIC DESIGN

Art Typo Riazanská 87, 831 02 Bratislava

☎ 07/ 25 55 84

OBSAH

Symbol nádhery i hriechu	2-3
Blahoslav Hruška	
Limes Romanus	4-5
Vladimír Turčan	
Krutá pomsta Karola Róberta	6-7
Ivan Mrva	
Zákazy a obmedzenia pod dozorom kráľov	7-9
Rastislava Stoličná	
Výsady kremnických minciarov	9-10
Jozef Vozár	
Zjednocovanie v národnom hnutí	11-12
Augustín Maťovčík	
Za chrbtom spojencov	13-14
Karel Richter	
Tanky proti robotníkom	15-16
Edita Ivaničková	

LUDIA A DOBA

Kto viedol vrahovu ruku?	16-18
Jarmila Boboková	
„Sladké je zomrieť za vlast...“	18-19
Viliam Kratochvíl	
„Zabudnutá“ Martičanka	20-21
Eva Králiková	

Z DEJÍN MYŠLENIA

Oklamaná vôľa k životu	21-22
Ondrej Mészáros	
Identita Stredoeurópana	23-24
Harrie Salman	

DEJINY A UMENIE

Odviate neprajným vetrom	24-26
Marta Stachová	
Leonardovo mesto budúcnosti	26-27
Zoja Droppová	
Kniha a čas	27-28
Beloslav Riečan	

ROZHOVOR

s Vladimírom Kompánkom	29
-------------------------------	----

ÚVAHA

Byzantské olovené pečate	30-31
Ladislav Vrťel	

MEMOÁRE & SPOMIENKY

Ako si pamätám na 14. marec 1939	31
Michal Ščasný	

DEJINY SKRYTÉ V NÁZVOCH OBCÍ (4)

Udomácnovanie kresťanstva na Slovensku	32-33
Rudolf Krajčovič	

MAJÁ KLENOTNICA SLOV

Láska a krása svetom vládnu	33
Jana Skladaná	

Z HLŔBÍN ARCHÍVOV

Husitské sprisahanie v Bratislave	34
Daniela Dvořáková	
„Somárske starosti“	34

ČO SA STALO U NÁŠ DOMA

Lúky pod Makytou	35
Roman Madala	
Vzducholode nad Slovenskom	36
Štefan Androvič	

VY SA PÝTATE, NAŠI AUTORI ODPOVEDAJÚ

Elitní jazdci SS	36
Ivan Bogdan	

KALEIDOSKOP

	37
--	----

KRÍŽOVKA	38
-----------------	----

Listy v zlostnom tóne	38
------------------------------	----

ZO SLOVNÍKA HISTORIKA	39
------------------------------	----

O NAŠICH AUTOROCH	39
--------------------------	----

HLASY A OHLASY	40
-----------------------	----

Prvá strana obálky

Návšteva Panny Márie u Alžbety, tabuľová maľba od majstra M. S. z roku 1506 z Banskej Štiavnice (dnes Múzeum krásnych umení v Budapešti) ilustruje článok Putovanie za Máriou

populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti

HISTORICKÁ REVUE

Vydáva Vydavateľstvo KLEIÓ

Adresa redakcie: Historická revue
Račianska 71 (VÚZ)
832 59 Bratislava
☎ 07/2796 142
☎ 07/2796 718

Vychádza 10-krát do roka s podporou Ministerstva školstva a vedy SR

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš
(zástupca šéfredaktora)
Lenka Berová
PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Terézia Zelenská

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mgr. Lubomír Sládeček

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.,
PhDr. Justína Beňková,
Pavel Dvořák,
PhDr. Ľudovít Haraksim, CSc.,
PhDr. Bohuslav Hlava, CSc.,
PhDr. Jozef Jablonický, DrSc.,
PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.,
PhDr. Andrej Kopčok, CSc.,
Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič,
PhDr. Lubomír Pajtinka,
RNDr. Ondrej Pöss, CSc.,
PhDr. Michal Slivka, CSc.,
PhDr. Alžbeta Sopúšková,
PhDr. Dušan Škvarna,
Mgr. Milan Šoka,
Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.,
Doc. PhDr. Ferdinand Uličný, DrSc.

Tlač: Komárňanské tlačiarne spol. s r. o. • Rozširuje PNS • Objednávky prijíma PNS a RS prostredníctvom redakcie Historickkej revue • Neobjednané rukopisy sa nevracajú • Cena výtlačku 14,- Sk • Index: 91/90 • Korunové konto: 2623001770, Tatra banka, Vajanského nábr. 5, Bratislava • Rukopis zadany do tlače 16. mája 1993

Tento časopis výtvarne a technicky pripravilo:

ART TYPO
GRAPHIC DESIGN

Art Typo Riazanská 87, 831 02 Bratislava

☎ 07/ 25 55 84

OBSAH

Zelený ostrov v púšti	Pavol Valachovič	2-3
Vznešení barbari	Jaroslav Vizdal	4-5
Krajina tridsiatich hradov	Ján Steinhübel	5-6
Diabol a biblia	Stanislav Bártil	7-8
Kráľovná a jej deti	Tünde Lengyelová	8-10
Putovanie za Máriou	Eva Frická-Vavrová	11-12
Vízia ušľachtilého divocha	Viktor Krupa	13-14
Šedá eminencia Hofburgu	Roman Holec	15-16
S menom vodcu na štíte	Ján Korček	17-18
Varšavské geto v plameňoch	Ivan Bogdan	19-20
Komunistický režim v zajatí kríz	Karel Kaplan	20-22

ROZHOVOR

s Helenou Rapantovou	22-23
-----------------------------	-------

NA SLOVÍČKO

s Jánom Doruľom	23
------------------------	----

EUDIA A DOBA

Na strane revolúcie	Peter Švorc	24-25
Dolnozemský osvietenec	Miroslav Kmeť	25

Z DEJÍN MYŠLENIA

Filon Alexandrijský, mysliteľ a politik	Miloslav Okál	26
--	---------------	----

DEJINY A UMENIE

V ríši démonov	Lubomír Podušel	27-28
-----------------------	-----------------	-------

ČO SA STALO II NAS DOMA

Vajnory	Juraj Búš	28-29
----------------	-----------	-------

Z HLBIN ARCHÍVOV

Bratstvo „mužov pod papučou“	Viliam Čičaj	29-30
Dejiny skryté v názvoch obcí (5)	Rudolf Krajčovič	30-31

NÁZORY & DOLEMIKY

Dvojkríž na trojvrší		32-33
-----------------------------	--	-------

MAĽÁ KLENOTNICA SLOV

	Jana Skladaná	33
Znesväcujúci koniec	Karol Hodas	34
Európske siločiary	Herta Tkadlečková	35-36
Väznica na spôsob domácnosti	Luba Kázmerová	36

KALEIDOSKOP ZAUJIMAVOSTÍ

KRÍŽOVKA		37
-----------------	--	----

Hrad – zámok – kaštieľ	Štefan Pisoň	38
-------------------------------	--------------	----

ZO SLOVNÍKA HISTORIKA		39
------------------------------	--	----

O NAŠICH AUTOROCI		39
--------------------------	--	----

HLASY A OHLASY		40
-----------------------	--	----

Prvá strana obálky:

Nástenná maľba z indiánskej svätyne kiva. Ilustruje rozhovor s americkou fotografkou A. Stricklandovou.

populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti

HISTORICKÁ REVUE

Vydáva Vydavateľstvo KLEIÓ

Adresa redakcie: Historická revue
Račianska 71 (VÚZ)
832 59 Bratislava
☎ 07/2796 142
☎ 07/2796 718

Vychádza 10-krát do roka s podporou Ministerstva školstva a vedy SR
Vydanie tohoto čísla financoval fond PRO SLOVAKIA

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš
(zástupca šéfredaktora)
Lenka Berová
PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Terézia Kostihová

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mgr. Lubomír Sládeček

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.,
PhDr. Justína Beňková,
Pavel Dvořák,
PhDr. Ludovít Haraksim, CSc.,
PhDr. Bohuslav Hlava, CSc.,
PhDr. Jozef Jablonický, DrSc.,
PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.,
PhDr. Andrej Kopčok, CSc.,
Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič,
PhDr. Lubomír Pajtinka,
RNDr. Ondrej Pöss, CSc.,
PhDr. Michal Slivka, CSc.,
PhDr. Alžbeta Sopúšková,
PhDr. Dušan Škvarna,
Mgr. Milan Šoka,
Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.,
Doc. PhDr. Ferdinand Uličný, DrSc.

Tlač: Komárňanské tlačiarne spol. s r. o. • Rozširuje PNS • Objednávky prijíma PNS a RS prostredníctvom redakcie Historickkej revue • Neobjednané rukopisy sa nevracajú • Cena výtlačku 14,- Sk • Index: 91/90 • Korunové konto: 2623001770, Tatra banka, Vajanského nábr. 5, Bratislava • Rukopis zadaný do tlače 9. augusta 1993

Časopis výtvarne a technicky pripravilo:

ART TYPO
GRAPHIC DESIGN

Art Typo Riazanská 87, 831 02 Bratislava

☎ 07/ 25 55 84

OBSAH

Púnske vojny	Juraj Hocman	2-3
Európa v pohybe	Miroslav Daniš	3-5
Mohutná pevnosť Rastislavova	Veronika Plachá - Jana Hlavicová	5-7
Tváre zo záhrobia	Jozef Heger	7-9
Mocní v síločiach revolúcie	Dušan Škvarna	9-11
Pomník minulosti, základ budúcnosti	Karol Petrovský	12-13
Osudy našich legionárov v Rusku	Miroslav Gregorovič	13-14
Tajomstvami zahalené hnutie	Miroslav Fabricius	15-16
Kasty v Indii	Anna Rácová	16-18
Tresty bez súdu	Vladimír Varinský	18-19
Z DEJIN MYŠLENIA		
Láska, poriadok a pokrok	Milan Zigo	20-21
DEJINY A UMENIE		
Putujúce diela majstrov	Zuzana Ševčíková	22-24
EULIA A DOBA		
Vzdelaný kondotier kráľa Žigmunda	Daniela Dvořáková	24-25
Kráľovský radca z Trenčína	Ivan Hrabovec	26
ROZHOVOR		
s Annou Stricklandovou		27-28
VY SA PÝTATE, NAŠI AUTORI ODPOVEDAJÚ		
Zavádzajúca kniha	Ján Komorovský	28-29
NAZORY & POLEMIKY		
O maďarizácii trochu inak	Viliam Kubala	30
Z HLBIN ARCHÍVOV		
„Nesčastlivu príhodu naznamost dawam“	Valéria Fukári	31
ČO SA STALO U NÁS DOMA		
„Miss“ Ružová panna z Trstína	Kvetoslav Charvát	32
Zločin na Historickej revue		32
DEJINY SKRYTÉ V NÁZVOCH OBCÍ (6)		
Patróni kostolov, kultú svätých a mučeníkov	Rudolf Krajčovič	33-34
MALÁ KLENOTNICA SLOV		
Dať na sekeru	Jana Skladaná	34-35
Ondrašovský bronzový poklad	Iveta Blažeková	35
Leto kvílivých sirén	Lubica Kázmerová	36
KALEIDOSKOP ZAUJÍMAVOSTÍ		37
KRÍŽOVKA		38
MINITEŠT – NÁJDETE CHYBU?		38
ZO SLOVNÍKA HISTORIKA		39
O NAŠICH AUTOROCH		39
HLASY A OHLASY		40

Prvá strana obálky:

Illuminácia z Obrázkovej kroniky Marka z Káitu znázorňujúca korunováciu uhorského kráľa Ondreja I. v roku 1046 ilustruje článok Zrkadlá stredovekého času.

populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti

HISTORICKÁ REVUE

Vydáva Vydavateľstvo KLEIÓ

Adresa redakcie: Historická revue
Račianska 71 (VÚZ)
832 59 Bratislava
☎ 07/2796 142
☎ 07/2796 718

Vychádza 10-krát do roka s podporou Ministerstva školstva a vedy SR
Vydanie tohto čísla financoval fond PRO SLOVAKIA

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš
(zástupca šéfredaktora)
Lenka Berová
PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Zuzana Botková

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mgr. Lubomír Sládeček

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.,
PhDr. Justína Beňková,
Pavel Dvořák,
PhDr. Ludovít Haraksim, CSc.,
PhDr. Bohuslav Hlava, CSc.,
PhDr. Jozef Jablonický, DrSc.,
PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.,
PhDr. Andrej Kopčok, CSc.,
Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič,
PhDr. Lubomír Pajtinka,
RNDr. Ondrej Pöss, CSc.,
PhDr. Michal Slivka, CSc.,
PhDr. Alžbeta Sopusková,
PhDr. Dušan Škvárna,
Mgr. Milan Šoka,
Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.,
Doc. PhDr. Ferdinand Uličný, DrSc.

Tlač: Kqmárňanské tlačiarne spol. s r. o. • Rozširuje PNS • Objednávky prijíma PNS a RS prostredníctvom redakcie Historickéj revue • Neobjednané rukopisy sa nevracajú • Cena výtlačku 14,- Sk • Index: 91/90 • Korunové konto: 2623001770, Tatra banka, Vajanského nábr. 5, Bratislava • Rukopis zadaný do tlače 15. septembra 1993

Časopis výtvarne a technicky pripravilo:

ART TYPO
GRAPHIC DESIGN

Art Typo Račianska 87, 831 02 Bratislava

☎ 07/ 2555 84

OBSAH

Ženy na egyptskom tróne	
Peter Vitek	2-3
Pátranie po Starom Majstrovi	
Marina Čarnogurská	4-5
Obrazy pri obradoch	
Alexander Avenarius	6-7
Knieža Pribina v našej pamäti	
Ida Zubácka	8-9
Svätoplukove pruhy	
Ján Michálek	9-10
Zrkadlá stredovekého času	
Július Sopko	10-12
Slovenská jednota – zmarené nádeje	
Milan Podrimavský	13-14
Prológ svetovej apokalypsy	
Vladimír Kašík	15-16
Silný muž na poľskej scéne	
Ladislav Ruman	17-18
Obvinený z velezrady	
S. V. Chytka – Z. Vališ	19-20
Dilemy generála Vlasova	
Karel Richter	21-22

LIVANIA

Pretrvávajúce mýty	
Stan Kirschbaum	23-24

ROZHOVOR

s Antoinom Marèsom	24-25
---------------------------	-------

NA SLOVICKO

s Rastislavou Stoličnou	25
--------------------------------	----

Z DEJIN MYŠLENIA

Nekonať nič neprístojné (Démokritos)	
Ivan Buraj	26-27
Vzácné svedectvo v podobe litografie	
Július Valach	27

EUDIA A DOBA

Zástava európskeho bratstva (Mazzini)	
Oľga Pažitková	28-29
Takmer zabudnutý učenec	
Jaroslav Franek	29-30

DEJINY A UMENIE

Dante architektúry (Gaudí)	
Lenka Berová	30-31

DEJINY SKRYTÉ V NÁZVOCH OBČÍ (7)

Vrchnosť a služby	
Rudolf Krajčovič	32-33

MALÁ KLENOTNICA SLOV

Judášsky bozk	
Jana Skladaná	34

Z HLBÍN ARCHÍVOV

List z tureckého väzenia	
Juraj Valček	34

ČO SA STALO II NAŠ DOMA

Juskova Voľa	
Blažena Litvinová	35
Rukopisy od Mŕtveho mora	
Eva Frická-Vavrová	35-36

KALENDOSKOP ZAJÍMAVOSTÍ

	37
--	----

KRIŽOVKA

	38
--	----

MINUTEŠT – NAŠLI STE CHYTIBU?

	38
--	----

ZO SLOVNÍKA HISTORIKA

	39
--	----

O NAŠICH AUTORECH

	39
--	----

HLASY A OHLASY

	40
--	----

Prvá strana obálky:

Časť skalnej maľby z jaskyne Lascaux vo Francúzsku ilustruje článok Aleny Šefčákovovej o obrazoch z hlbín vekov

populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti

HISTORICKÁ REVUE

Vydáva Vydavateľstvo KLEIÓ

Adresa redakcie: Historická revue
Račianska 71 (VÚZ)
832 59 Bratislava
☎ 07/2796 142
☎ 07/2796 718

Vychádza 10-krát do roka s podporou Ministerstva školstva a vedy SR
Vydanie tohto čísla financoval fond PRO SLOVAKIA

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš
(zástupca šéfredaktora)
Lenka Berová
PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Zuzana Botková

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mgr. Lubomír Sládeček

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.,
PhDr. Justína Beňková,
Pavel Dvořák,
PhDr. Ľudovít Harakšim, CSc.,
PhDr. Bohuslav Hlava, CSc.,
PhDr. Jozef Jablonický, DrSc.,
PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.,
PhDr. Andrej Kopčok, CSc.,
Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič,
PhDr. Lubomír Pajtinka,
RNDr. Ondrej Pöss, CSc.,
PhDr. Michal Slivka, CSc.,
PhDr. Alžbeta Sopusková,
PhDr. Dušan Škvarna,
Mgr. Milan Šoka,
Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.,
Doc. PhDr. Ferdinand Uličný, DrSc.

Tlač: Komárňanské tlačiarne spol. s r. o. • Rozširuje PNS • Objednávky prijíma PNS a RS prostredníctvom redakcie Historického revue • Neobjednané rukopisy sa nevracajú • Cena výtlačku 14,- Sk • Index: 91/90 • Korunové konto: 2623001770, Tatra banka, Vajanského nábr. 5, Bratislava • Rukopis zadaný do tlače 11. októbra 1993

Časopis výtvarne a technicky pripravilo:

ART TYPO
GRAPHIC DESIGN

Art Typo Riazanská 87, 831 02 Bratislava

☎ 07/ 25 55 84

OBSAH

Najstarší roľníci a ich svet	2-3
Stanislav Šiška	
Hrdinky dávnych báji	4-5
Ján Komorovský	
Mojmírovská pečať veľkomoravskej minulosti	6-7
Ján Steinhübel	
Sága rodu Zápoľských (1)	8-9
Ivan Mrva	
Prvé slovenské noviny	10-11
Fraňo Ruttkay	
Delenie sveta vo Versailles	11-13
Koloman Gajan	
Trauma z Trianonu	14-15
Ladislav Deák	
Rusíni na našom území	15-17
Svätoslav Mathé	
Rozhodnutia na hrane doby	17-18
Jan Měchýř	

Z DEJIN MYŠLENIA

Posledný Riman, prvý scholastik (Boethius)

Milan Zigo 19-20

DEJINY A UMENIE

Obrazy z hlbín vekov

Alena Šefčáková 21-22

EUDIA A DOBA

Volali ho batko

Karol Petrovský 22-23

Mária a Napoleon

Stanislav Hurčík 24-25

ROZHOVOR

s Galinou Rokinovou

26

Opevnenia pri rieke Morave

Ivo Vondrovský 26-27

Priama predchodkyňa súčasnej akadémie

Magda Juricová 28

Z HLBIN ARCHIVOV

Posledná vôľa beckovského pána

Daniela Dvořáková 29

ČO SA STALO U NÁS DOMA

Mesto siedmich líp

Alexander Miko 30

DEJINY SKRYTÉ V NAZVOCH OBCI (8)

Výrobná činnosť a výroby

Rudolf Krajčovič 30-32

MAĽA KLENOTNICA SLOV

Turecké ozveny

Jana Skladaná 32

Na poslednej ceste

Arne B. Mann 33-34

Deň francúzskeho kráľa

Alžbeta Sopusková 35-36

Postavíme si Stonehenge?

Martin Smatana 36

KALEIDOSKOP ZAUJIMAVOSTI

37

KRÍŽOVKA

38

MINI TEST – NAJDETE CHYBU?

38

ZO SLOVNÍKA HISTORIKA

39

O NAŠICH AUTOROCH

39

HLASY A OHLASY

40

Prvá strana obálky:

Jedna z charakterových hláv, ktorú František Xaver Messerschmidt vytvoril v Bratislave, ilustruje článok Magdy Keletiovej v rubrike Dejiny a umenie.

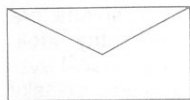
Foto: E. Čenková

populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti

HISTORICKÁ REVUE

Vydáva Vydavateľstvo KLEIÓ

Adresa redakcie: Historická revue
Račianska 71 (VÚZ)
832 59 Bratislava
☎ 07/2796 142
☎ 07/2796 718

Vychádza 10-krát do roka s podporou Ministerstva školstva a vedy SR
Vydanie tohto čísla financoval fond PRO SLOVAKIA

ŠÉFREDAKTOR:

Doc. PhDr. František Višváder

REDAKCIA:

PhDr. Vladimír Segeš
(zástupca šéfredaktora)
Lenka Berová
PhDr. Katarína Hradská

TAJOMNÍČKA REDAKCIE:

Zuzana Botková

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Mgr. Lubomír Sládeček

REDAKČNÁ RADA:

PhDr. Alexander Avenarius, CSc.,
PhDr. Justína Beňková,
Pavel Dvořák,
PhDr. Ľudovít Haraksim, CSc.,
PhDr. Bohuslav Hlava, CSc.,
PhDr. Jozef Jablonický, DrSc.,
PhDr. Vojtech Kopčan, CSc.,
PhDr. Andrej Kopčok, CSc.,
Prof. ThDr. Dušan Ondrejovič,
PhDr. Lubomír Pajtinka,
RNDr. Ondrej Pöss, CSc.,
PhDr. Michal Slivka, CSc.,
PhDr. Alžbeta Sopusková,
PhDr. Dušan Škvarna,
Mgr. Milan Šoka,
Doc. PhDr. Herta Tkadlečková, CSc.,
Doc. PhDr. Ferdinand Uličný, DrSc.

Tlač: Komárňanské tlačiarne spol. s r. o. • Rozširuje PNS • Objednávky prijíma PNS a RS prostredníctvom redakcie Historickkej revue • Neobjednané rukopisy sa nevracajú • Cena výtlačku 14,- Sk • Index: 91/90 • Korunové konto: 2623001770, Tatra banka, Vajanského nábr. 5, Bratislava • Rukopis zadaný do tlače 10. novembra 1993

Časopis výtvarne a technicky pripravilo:

ART TYPO
GRAPHIC DESIGN

Art Typo Riazanská 87, 83102 Bratislava

Tel/fax: 07/ 255584

OBSAH

Myšlienkový svet v písme	Viktor Krupa	2-3
Na drahocenných misách	Rastislava Stoličná	4-5
Svätoštefánske zákony a Európa	Gábor Hamza	6-8
Trnistá cesta kráľa Jána	Ivan Mrva	8-10
Kredit karpatských Nemcov	Otto Sobek	11-12
Etnikum v banských regiónoch	Jozef Vozár	12-14
Paragrafy v ofsajde	Milan Podrimavský	14-16
Epolety podľa národnosti	Pavel Šimunič	16-18
V službách militantnej politiky	Ján Korček	18-20
Špión medzi odbojármi	Pavel Škorpil	20-22

LUDIA A DOBA

Tomášikova pieseň stále žije	Karol Petrovský	22-23
Diplomat nového štátu	Peter Švorc	23-25

Z DEJÍN MYŠLENIA

Jednota človeka a vesmíru	Milan Zigo	25-26
----------------------------------	------------	-------

DEJINY A UMENIE

Legendy o živote, realita v tvorbe (F. X. Messerschmidt)	Magda Keletiová	27-28
---	-----------------	-------

Z HLASŮ ARCHÍVOV

Staré listiny žalujú	Peter Švorc st.	28-29
-----------------------------	-----------------	-------

MAJÁ KLENOTNICA SLOV

Kolumbovo vajce	Jana Skladaná	29
------------------------	---------------	----

DEJINY SKRYTÉ V NÁZVOCH OBCÍ (9)

Vojenstvo, hradiská a stráže	Rudolf Krajčovič	30-31
-------------------------------------	------------------	-------

ROZHOVOR

s Magdalénou Zuberovou		32
-------------------------------	--	----

NAZORY & POLEMIKY

Autor sa bráni	Antonín Horák	33
Edison v Bratislave	Miroslav Kamenický	34-35

KALEIDOSKOP ZAUJIMAVOSTI	35
KRÍŽOVKA	36
NAŠLI ŠTE CHYBY?	36
ZO SLOVNÍKA HISTORIKA	37
O NAŠICH AUTOROCII	37
HLASY A OHLASY	38
OBSAH HISTORICKEJ REVUE – IV. ROČNÍK	39-40